

ЛІТЕРАТУРА І КІНО: ІНТЕРМЕДІАЛЬНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 3-ий

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 90 (кредитів ЄКТС – 3)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні заняття – 16); самостійна робота – 58

Лектор: к.ф.н., доц. Кушнір І. Б.

(електронна адреса: iryna.kushnir@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Лекційно-практичний курс призначений для широкого кола студентів гуманітарного спрямування та доповнює вивчення історії світової літератури, розширює і поглиблює культурологічний рівень студентів усіх спеціальностей, даючи змогу проаналізувати не тільки тематику, проблематику, систему образів та мотивів, а й історико-культурний контекст літературного твору і його кіноадаптації, оскільки репрезентовано не лише контекст виникнення літературного твору, а й історично-культурний контекст кіноадаптацій, що уможлиблює діахронічний аналіз образів та мотивів у широкому світоглядно-філософському дискурсі. Курс має на меті ознайомити з проблемою взаємодії кіномистецтва з художньою літературою, вивчити сучасні методології аналізу кіно тексту і сформулювати розуміння основних термінів, підходів до аналізу кіноадаптації тексту.

Методична система курсу структурована з метою активної співпраці викладача (як модератора та координатора дискусії) і студентів (як слухачів та учасників навчально-пізнавального діалогу), що забезпечується застосуванням аудіовізуальних засобів і проведенням навчальних занять у різноманітних формах. Завдяки високій фаховій підготовці навчального заняття (лекції та семінару), його продуманій змістовій побудові й організації роботи студент отримує вичерпну інформацію про основні етапи розвитку кінематографу та літератури, провідних дослідників, сучасні методології аналізу кінотексту, основну проблематику дослідження тексту через виражальні засоби кіно.

Відтак, із науково-методологічних позицій курс є міждисциплінарним, адже дає студентам якнайширші можливості ознайомитися з найновішими тенденціями дослідження літератури, простежити діалог кіно і літератури в історичній перспективі та вузлові питання взаємодії цих видів мистецтв у контексті інтермедіального дослідження.

В результаті вивчення курсу студент знатиме:

- основні етапи розвитку кінематографу й літератури, сучасні методології аналізу кінотексту, основну проблематику дослідження тексту через виражальні засоби кіно;
- основні засади теорії інтермедіальності; ключові принципи взаємодії літератури і кіно як видів мистецтва; літературознавчу та кінематографічну термінологію.

В результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- розкрити взаємодію кіномистецтва з художньою літературою, пояснювати взаємовплив літератури і кіно, інших видів мистецтва;
- аналізувати екранізації літературного твору.

Рекомендована література:

1. Літературознавча компаративістика: навч. посібник / за ред. Р. Гром'яка. – Тернопіль, 2002.
2. Фесенко В. І. Дивитись / бачити / читати. Інтермедіальний дискурс літератури і живопису. – К.: Самвидав, 2009.
3. Bazin A. What is Cinema? – University of California Press, 2005.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, презентації, дискусії.

Форма звітності: залік.

Мова навчання: українська.

Розглянуто на засіданні кафедри 22 січня 2024 р. (протокол № 6).

Завідувач кафедри світової літератури – д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

ЛІТЕРАТУРА- І-ЯК-ЧИ-АБО-РАДІСТЬ

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 4-ий

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 90 (кредитів ЄКТС – 3)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні заняття – 16); самостійна робота – 58

Лектор: д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

(електронна адреса: lidiya.matsevko-bekerska@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Лекційно-практичний курс призначений для широкого кола студентів. Гуманітарне спрямування запропонованого матеріалу дає можливість розширити особистий емоційний досвід, глибше пізнати цінності і пріоритети людської сутності в сучасному світі, подивитися на самого себе в дзеркало добра, гідності, щирості, милосердя. Літературні твори та їхні кіноадаптації по-новому повернуть призму світосприймання, покажуть ті аспекти буття людини, які можуть здатися дивними, химерними, вигаданими чи неможливими. Радісний контекст виявиться почасти парадоксальним, адже:

- сюжети й проблеми здаватимуться не завжди радісними, а часом і зовсім не радісними,
- персонажі вражатимуть своїми історіями – драматичними чи трагічними,
- питання, міркувати над якими запрошуватимуть автори, будуть не лише складними, але дуже-дуже-складними.

Ми гортатимемо сторінки книг і переглядатимемо фільми, шукатимемо сутність та джерело радості, позаяк нам, вочевидь, цікаво:

- Чому двоє розбишак стали героями американського містечка?
- Чому Метью та Марілла Катберти недовго сумували через помилку директора сиротинця?
- Чому Малий не має імені, натомість лише до нього прилітає справжній друг?
- Чому милиці можуть стати приводом для невимовної радості?
- Чому несподівана знахідка за написом «black» перемогла відчай та змінила долю особливого хлопчика?
- Чому радість долає ненависть до школи й утверджує віру в себе?
- Чому розсипані помаранчі малюють траєкторію долі?
- Чому Софія почувалася особливо лише в Закутку?
- Чому Сульрун і Стейн боялися зустрітися і спілкувалися лише через електронні листи, а Бруснична Жінка виявилася справжньою?

Незмір чи безмір питань постає зі сторінок книг, мільйони іскорок радості випромінюють кадри екранізацій, хвилі емоцій нагортають від пережитого/побаченого/осмисленого. Саме так людина простує сама до себе. Саме так народжуються смисли. Саме так життя поступово стає **лише і назавжди** радісним. У ньому не зникнуть трагедії, втрати, смуток, горе, хвилювання, сльози. Однак у ньому проростатиме так багато посіяних зерен добра та милосердя, що все інше не матиме іншого формату існування, як у призмі радості.

Основне завдання нашого курсу – спілкування та розуміння. Читати літературний твір, переживати його глибинну сутність, по-своєму трактувати його проблематику, у своєму власному дзеркалі бачити кожного персонажа, впізнавати своє розуміння в режисерському рішенні – погодитися чи посперечатися. Наша мета – пізнати радість завдяки літературі, максимально ускладнити наш особистий досвід і максимально спростити шлях до ухвалення важливих рішень.

Проблематика курсу має достатню філософську та наукову аргументацію, ми спираємося на ґрунтовні методологічні дослідження, назагал ми творимо новітню гуманітаристику в умовах інтелектуального змагання людини і технологій. А також – і це чи не найважливіше – ми намагаємося творити і примножувати радість у великому історичному часі.

В результаті вивчення курсу студент знатиме:

- сутність концептуалізації радості у світовій філософії;
- літературні стратегії творення радості в художньому творі;
- специфіку кіноадаптації художнього світу літератури.

В результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- розуміти й аналізувати глибинний сенс літературного твору у призмі радості;
- досліджувати поетику літературного твору та зіставляти з екранізацією літературного твору;
- критично мислити, самостійно моделювати позитивне світосприймання, долати різноманітні психологічні, передусім емоційні травми.

Рекомендована література:

1. Кохан Р. А. «Як воно: отримати в подарунок увесь світ?» Поетологічне розгадування РАДІСНОЇ головоломки: монографія. Одеса: Видавничий дім «Гельветика», 2020.
2. Мацевко-Бекерська Л. В. Вчити читати. Літературна освіта в школі: химери чи лабіринти. Доступно: <https://vseosvita.ua/course/vchytu-chytaty-literaturna-osvita-v-shkoli-khymery-chy-labirynty-45.html>
3. Мацевко-Бекерська Л. В. «Homo legens-cogitans-dicens» або «Людина, яка читає-думає-промовляє». Доступно: <https://vseosvita.ua/course/homo-legens-cogitans-dicens-abo-liudyna-iaka-chytaie-dumaie-promovliaie-50.html>
4. Метамодерн. Доступно: <https://www.youtube.com/watch?v=1PsTeU7WDng>

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, презентації, дискусії.

Форма звітності: залік.

Мова навчання: українська.

Розглянуто на засіданні кафедри 22 січня 2024 р. (протокол № 6).

Завідувач кафедри світової літератури д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

КОМІКС У КУЛЬТУРІ ХХ-ХХІ СТОЛІТЬ: ДІАЛОГ МАЛЮНКА І СЛОВА

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 5-ий

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 90 (кредитів ЄКТС – 3)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні заняття – 16), самостійна робота – 58

Лектор: к.ф.н., доц. Кушнір І. Б.

(електронна адреса: iryana.kushnir@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Лекційно-практичний курс призначений для широкого кола студентів гуманітарного спрямування та доповнює вивчення історії світової літератури, розширює і поглиблює культурологічний рівень студентів усіх спеціальностей, даючи змогу вивчити комікс як єдність оповідання та візуальної дії. Курс має на меті вивчити стандартний склад коміксу, історію і хронологію розвитку коміксу, жанрові різновиди коміксу (карикатура та пригоди), віднайти зв'язок коміксу з літературою і кіно, особливо з мультиплікацією, ознайомитися з проблемою взаємодії кіномистецтва й художньої літератури.

Методична система курсу структурована з метою активної співпраці викладача (як модератора та координатора дискусії) і студентів (як слухачів та учасників навчально-пізнавального діалогу), що забезпечується застосуванням аудіовізуальних засобів і проведенням навчальних занять у різноманітних формах. Завдяки високій фаховій підготовці навчального заняття (лекції та семінару), його продуманій змістовій побудові й організації роботи студент отримує вичерпну інформацію про основні етапи розвитку коміксу в Європі і Америці, про авторів та їхні комікси, провідних дослідників цього «дев'ятого мистецтва», основну проблематику дослідження тексту через виражальні засоби малюнка.

Відтак, із науково-методологічних позицій курс є міждисциплінарним, адже дає студентам якнайширші можливості ознайомитися з найновішими тенденціями дослідження мідл-літератури, простежити діалог кіно, малюнка й літератури та вузлові питання взаємодії цих видів мистецтв у контексті інтермедіального дослідження.

В результаті вивчення курсу студент знатиме:

- особливості розвитку коміксу як жанру мідл-літератури;
- особливості творчої манери автора коміксу;
- основні засади теорії інтермедіальності; ключові принципи взаємодії літератури, кіно і малюнка як видів мистецтва.

В результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- аналізувати комікс у широкому культурологічному контексті;
- визначати особливості взаємодії літератури та малюнка.

Рекомендована література:

1. Зонтаг С. Проти інтерпретації та інші есе / пер. з англ. В. Дмитрука. – Львів: Кальварія, 2006.
2. Колесник О. С. Поетика графічного роману: синтез мистецтв та транспозиція // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – 2013. – Вип. 31. – С. 301-306.
3. Комікс – це мистецтво. Хто сумнівається? [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.chytomo.com/komiks-tse-mystetstvo-khtos-sumnivaetsia/>
4. Макклауд С. Зрозуміти комікси. Невидиме мистецтво. – К.: Рідна мова, 2019.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, семінари, дискусії, презентації, міні-конференції тощо.

Форма звітності: залік.

Мова навчання: українська.

Розглянуто на засіданні кафедри 22 січня 2024 р. (протокол № 6).

Завідувач кафедри світової літератури – д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.

СЮРРЕАЛІЗМ У ЛІТЕРАТУРІ, МИСТЕЦТВІ ТА КІНО

Тип дисципліни: вибіркова

Семестр: 6-ий

Обсяг дисципліни:

загальна кількість годин – 90 (кредитів ЄКТС – 3)

аудиторні години – 32 (лекції – 16, практичні заняття – 16); самостійна робота – 58

Лектор: к.ф.н., доц. Кушнір І. Б.

(електронна адреса: iryana.kushnir@lnu.edu.ua)

Анотація навчальної дисципліни:

Лекційно-практичний курс призначений для широкого кола студентів гуманітарного спрямування та доповнює вивчення історії світової літератури, розширює і поглиблює культурологічний рівень студентів усіх спеціальностей, даючи змогу ознайомитися з філософсько-естетичними передумовами сюрреалізму, вивчити літературні витoki, історію, теорію та практику сюрреалізму в європейській літературі і кіно. Курс також має виразну перспективу для розширення горизонту культурологічного знання студентів усіх спеціальностей, позаяк дає змогу детально проаналізувати тематику, проблематику, систему образів та мотивів сюрреалізму у французькому, бельгійському і європейському образотворчому мистецтві початку ХХ ст.

Методична система курсу структурована з метою активної співпраці викладача (як модератора та координатора дискусії) і студентів (як слухачів та учасників навчально-пізнавального діалогу), що забезпечується застосуванням аудіовізуальних засобів і проведенням навчальних занять у різноманітних формах. Завдяки високій фаховій підготовці навчального заняття (лекції та семінару), його продуманій змістовій побудові й організації роботи студент отримує вичерпну інформацію про основні етапи розвитку сюрреалізму в літературі, кіно, образотворчому мистецтві, провідних представників, сучасні методології аналізу тексту, кінотексту, твору образотворчого мистецтва. Відтак, із науково-методологічних позицій курс є міждисциплінарним, адже дає студентам якнайширші можливості ознайомитися із сюрреалізмом як значним художнім явищем початку ХХ ст. у літературі, кіно та образотворчому мистецтві, простежити діалог кіно, образотворчого мистецтва й літератури в сюрреалізмі, перспективні та вузлові питання взаємодії цих видів мистецтв у контексті інтермедіального дослідження.

В результаті вивчення курсу студент знатиме:

- естетичні особливості й історію розвитку європейського сюрреалізму, програмні твори, основні етапи творчості провідних представників;
- джерела і своєрідність формування сюрреалістичного мистецького методу в літературі та мистецтві Європи початку ХХ ст.;
- особливості трансформації теоретичних засад сюрреалізму в різних культурно-мистецьких практиках; ключові принципи взаємодії літератури, кіно і образотворчого мистецтва.

В результаті вивчення курсу студент вмітиме:

- зіставляти ідейно-філософський контекст епохи з особливостями сюрреалістичного художнього методу;
- аналізувати трансформацію теоретичних постулатів сюрреалізму в конкретних творах;
- робити порівняльний аналіз основних засад сюрреалізму в різних мистецьких та літературних практиках.

Рекомендована література:

1. Біла А. Сюрреалізм: наукове видання. – К.: Темпора, 2010.
2. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ ст. – К.: Либідь, 1997.
3. Поэзия французского символизма / под ред. Г. К. Косикова – М.: изд-во МГУ, 1993.
4. Стайн Дж. Л. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. Книга 2. Символізм, сюрреалізм і абсурд / пер. з англ. – Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2003.

Форми та методи навчання: лекції, практичні заняття, семінари, дискусії, презентації тощо.

Форма звітності: залік.

Мова навчання: українська.

Розглянуто на засіданні кафедри 22 січня 2024 р. (протокол № 6).

Завідувач кафедри світової літератури – д.ф.н., проф. Мацевко-Бекерська Л. В.